

A Hány János zseniális darab, mert Kodály a nosztalgikus magyar népzenet képes volt tökéletesen ötvözni a XX. századi modern zenével – állítja Pál Tamás karmester, a Szegedi Nemzeti Színház zeneigazgatója, aki előbb a magyar daljátékot, majd Verdi Álarcosbál című operáját dirigálja a szabadtérin.

Legutóbb 1983-ban mutatták be a Dóm téren a Hányt, ami mindig sikerdarabnak számított. Másfél évtizedes szünet után miért javasolta a leporolását?

– Szoros kötődésem alakult ki a darabhoz, számomra máig változatlan erővel ható élmény a kodályi muzsika és kóruskultúra. Fiatalon valami olyasmit kaphattunk tőle, ami egyszerre volt testközel – hiszen ezeket a népdalokat énekeltük –, és egyszerre megközelíthetetlenül bonyolult és profi. Később, amikor gyakorló muzsikusként már sokféle zenével kapcsolatba kerültem, és felemelkedtek a sorompók, már nem volt olyan kizárólagos szerepe Kodálynak, mint amelyet zeneakadémista koromban tulajdonítottunk neki. Amikor megismerkedtem a nyugati operairódommal, rájöttem, hogy a Hány egy nagyon fura darab. Később az élet úgy hozta, hogy mindegyik bemutatójának közreműködője voltam, mégis egy megválaszolatlan kérdéssé, megoldatlan problémává vált. Miért hat rám a ze-

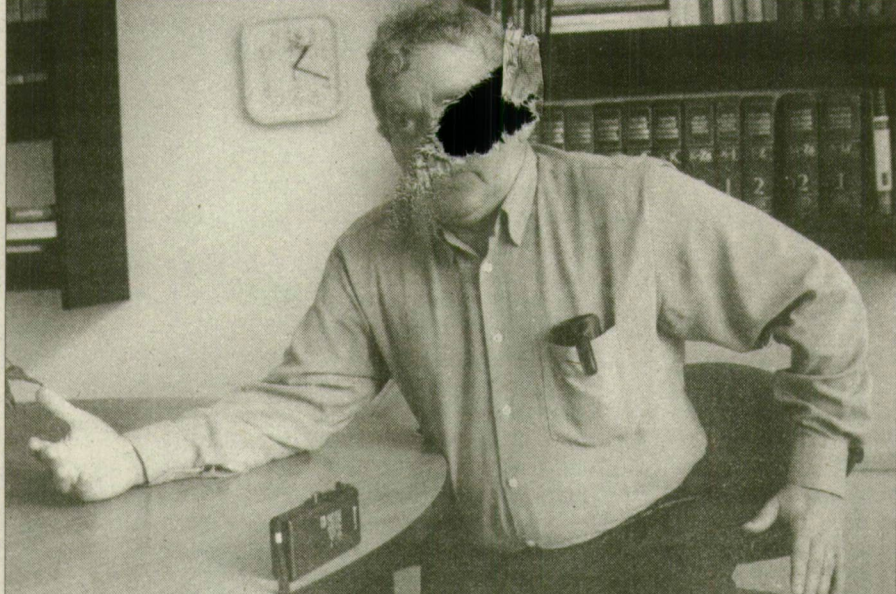
● A Hány és az Álarcosbál dirigense: Pál Tamás

„Egy esendő senkiről álmodtam”

ne, ugyanakkor miért megmosolyogni valóak a színpadi megvalósítások? Miért lepleződik le pillanatok alatt a felszín, ugyanakkor miért marad meg a mélyben csodálatosnak? Néhány évvel ezelőtt Triesztben Vámos László rendezésében egy lelkes olasz színielőadóval mutattuk be. Hatalmas bukás volt: a közönség csapattal tódult ki a premierre. Egyáltalán nem értették. Megdöbbentem, s akkor kezdtem gondolkodni azon, mi lehet az oka, hogy a Bánk bán és a Hunyadi László nagy lemezsiker külföldön, a zenekarátok elfogadják az európai műveltség részeként, a Hányt pedig nem. Talán mert itthon sem veszik komolyan, nincs például autentikus Hánykiadás sem. Ahányszor kinyomtatják a partitúrát, annyiféle változat születik. Az előadásokban pedig a mű mélyebb rétegeit nem sikerül kibontani.

Milyen megoldást talált?

– Felejtük el a megszokott Hány-képet a daliás öregemberről, aki először kackiásan mesélni kezd, majd délceg fiatalként jelenik meg, aki mindenkit legyőz. Egy falusi kocsmát képzeltem el, ahol a sutban ül egy bolond öregember, aki nagy hülyeségeket mond. Az emberek tudják, ha fizetnek neki egy kupa bort,



Pál Tamás: „A magyar egyedül énekel, s az a virtus, ha mindenki ellen dalolhat.” (Fotó: Mohos Angéla)

akkor – roppant bűbájosan – a csillagokat is lehazudja az égről. Hány afféle falu bolondjaként meséli hihetetlen történeteket a kocsmá vendégeinek. Ám egyszer csak a képzeletében minden visszajára fordul: a falu bírja Ferenc császárrá, a nagygazda Napóleonná változik, akit a mesében legyőz. Azt kellene egyszer megmutatni, hogy ez a legyőzés milyen csodálatosan naiv, csak az álomban teljesülhet a dolog. A koncepció egyik alapelve ez lett volna: a daliasság helyett a kétségbeesett ál-

modozást mutattuk volna meg, azt, hogy a valóságos Hány egy esendő senki, egy olyan tipikus kelet-európai figura, aki a régió irodalmában gyakran felbukkan.

Nemcsak a Hány-történetet, hanem a kodályi muzsika értékeit is gyakran megkérdőjelezzük...

Kodályt egy időben divat volt lebecsülni, holott ugyanolyan zseni, mint Bartók. Már az 1905-ben komponált Nyári estétől kezdve tévedhetetlenül felismerhető magyar zenét írt, saját stílusa és mondanivalója

volt. Bartók is úgy vélte, senki nem komponál a Kodályhoz fogható magyar muzsikát. A Hány népdalfeldolgozásai egy rendkívül szép, nosztalgikus, bánatos és fölfedezetlen magyar múltat idéznek, miközben a bécsi harangjáték, a lózene, a Napóleon-csata a legkorszerűbben európai – talán nem túlzás azt állítani: sztravinszkiji, orfi – muzsika. Noha nem jut el azokig a mélységig, mint például Bartók a Divertimentóban, mégis ugyanolyan modern. Miért ne lenne ugyanolyan

korszerű Sztravinszkij és Prokofjev, mint Bartók vagy Schoenberg? A komponisták habitusában van az igazi különbség, nem műveik korszerűségében. Kodály szembeesett bennünkkel azzal, hogy van egy olyan népzene, amiből – ellentétben az európai gyakorlattal – nem lett műzene. Ha egy német, egy osztrák Mozartot vagy Beethovent hallgat, akkor egyben a népzenejét is hallgatja, mert beleágyazódott, beleépült, belekivesedett a műzenébe. Mozart menüettjei, Haydn és Schubert ländler-sorozatai tökéletesen népiek, csak művészeikkel képesek voltak valami olyat hozzáadni, ami a népi nemcsak olyan individuálisan benne. A Hány azért zseniális, mert Kodály a nosztalgikus, vállalt népzene képes volt tökéletesen ötvözni a XX. századi modern zenével. A magyar népzene sajátos sorsát, az európai közösségi zenével szembeni individualista jellegét érdemes a Hány előadásaiban hangsúlyozni. A magyar egyedül énekel, s az a virtus, ha mindenki ellen énekelhet, miközben a németek, angolok, franciák mindig együtt dalolnak. Kodály zsenialitása: ha komolyan veszem Hány és Örsze szomorúságát, s értem azt a csúfondáros vigort, ami a császári udvar bevonulásában vagy Hány

franciák felett aratott csodagyőzelmében bujkál, akkor valamit megértettem a magyar történelemből és művészetéből.

Érvényesülhetnek elképzelései ebben a produkcióban?

– Erről nincs szó. A lelkes Hány-mániám katalizálta a szabadtéri vezetését és a darab rendezőjét. Szikora Jánosnak zeneileg végiglemeztem a darabot, elmondtam a koncepciómat, amit először elfogadott, majd később kiderült, óriási véleménykülönbség van közöttünk a főszereplő kiválasztásában. Ezek után megszakadt a kommunikáció, s Szikora János teljesen saját elképzelései szerint rendezte meg a darabot. Ez egy más Hány lesz, mint amelyet elképzeltem, de karmesterként nekem az a dolgom, hogy maximálisan segítsen a zenei megvalósítás.

A következő produkció, az Álarcosbál még sohasem szerepelt a szabadtéri műsorán. Miért esett most rá a választás?

– Nikolényi István ötlete volt, hogy elővegyük ezt a csodálatos darabot. Az Operaházzal koprodukcióban mutatjuk be, s a rendező, Kerényi Miklós Gábor javaslatára a bostoni változat helyett az eredeti, a svéd környezetben játszódó verzió kerül színre. Először nem értettem, hogy a rendező miért ragaszkodik ehhez, de miután megismerkedtem a koncepciójával, elfogadtam.

Hollósi Zsolt

Épülő társasházban
– Belvárosához közel –
3 szobás lakások,
garázsok,
üzletelhelyiségek
eladók
kulcsra készen vagy
szerkezetkész.
(Szocpol és hitelek
igénybevehetők.)
Érdeklődni: 06-30-537-287.

Atlantic Travel Olasz-
Magyar Utazási Iroda
Szeged, Attila u. 14. sz.
Tel.: 62/486-333 és 322-465.
Olasz tengerparti
nyaralóprogramok:
10 nap/7 éj nyaralás luxusbusszal,
kirándulás Velencébe és San Marinóba!
Időpontok:
július 24.-augusztus 2-ig: 31 800 Ft/fő
szeptember 4-13-ig: 25 400 Ft/fő.
Olasz nagykörút:
Pisa-Firenze-Róma-Nápoly-Capri-sziget:
okt. 19-25.: 61 000 Ft
Keresse akciós repülős ajánlatunkat!

20-30%
árengedmény
a bolt teljes
árúkeszletéből
július 15-től,
divat amíg
a készlet
tart.
Nagy Lajos u.

Feszültség alá helyezési hirdetés
Az Opóczy Villszer Bt.
Kiskunhalas
ezúton hozza a tisztelt lakosság
tudomására, hogy a Szent,
Alsóréti Ilona-part
baromfitelepének 20 kV-os
távvezeték és transzformátor-
állomás feszültség alá helyezése
1998. július 14. napjával
megkezdődik.
A fenti hirdetés
megjelenésétől a berendezések
és tartozékaik érintése
tilos és életveszélyes!

Horgászok, figyelme!
Byron
termékek bemutatásával
egybekötött vására
Byron botokra
és orsókra
10% kedvezmény
Royal Horgászbolt
Szeged, Kossuth L. sgt. 46.
(Tavaszi utcai villamos-megálló)

Felsőfokú szakirányú végzettséggel,
felhasználói számítástechnikai ismerettel,
lehetőleg pénzügyi gyakorlattal
fiatal, agilis munkatársat keresünk
finanszírozó munkakörbe.
A jelentkezők közül előnyben részesülnek
a nyelvtudással rendelkezők.
A pályázatokat „Pénzügy 5449” jelígre
1998. július 19-ig a Sajtóházban kérjük leadni.

Jön a Coca-Cola Beach House Turné!

Ingyenes élőkoncertek

Tiszakécske, Szabadstrand

Július 15. szerda 20.00
Republic

Július 18. szombat 20.00
Pa-Dö-Dö

Hogy igénybe vedd a Coca-Cola Beach House Turné valamelyik szünetes szolgáltatását, mindössze egy ábrás Coca-Cola kupakra vagy 3 darab Coca-Cola dobozra vagy 3 darab Coca-Cola papírpohárra van szükséged.

koncertek, DJ-party-k, strandröplabda, vízfoci, Coca-Cola Hűsítőkapu, Szünetes Coca-Cola Bár, a szombati koncertek után tűzijáték, tánc-party a homokban

TESCO

A Tesco Nagy-Britannia egyik legnagyobb áruházlánc

1998 szeptemberében megnyitja új hipermarket áruházát Szegeden.

Célunk, hogy vásárlóink a legmagasabb szintű kiszolgálásban részesüljenek. Ezért 1-2 éves kereskedelmi gyakorlattal rendelkező, lelkes, barátságos, megbízható

munkatársakat keresünk.

Részmunkaidős pénztárosokat
a vevőszolgálati osztályra

Elvárások:

- a vásárlók felé udvariasság és segítőkészség
- vevőközpontú szemlélet
- jó kommunikációs készség
- pontosság, precizitás
- rugalmasság.

Amit kínálunk:

- szakmai fejlődés lehetősége
- jó munkahelyi környezet.

Feladatok:

- a vásárlók magas szintű kiszolgálása
- a pénztár tökéletes kezelése
- különböző fizetési eszközök/fizetési módok kezelése.

A jelentkezési lapok beérkezési határideje: 1998. július 17.
A határidőn túl beérkezett jelentkezési lapokat nem fogadjuk el!

Ha hirdetésünk felkeltette érdeklődését, kérjük, jelentkezési úrlapért
fáradjon be a Tesco felvételi központba:
Szeged, Tisza Szálló, II. emelet.